

ЕДНО РЕШЕНИЕ ЗА ДОБИВ НА ВЪГЛИЩА В ЗОНАТА НА СКАЛНОТО ИЗДИГАНЕ, НА ВТОРИ ОТКРИВЕН ХОРИЗОНТ, В РУДНИК “ТРОЯНОВО- 1”

Иван Марков, Александър Димитров, Стоил Стоилов
„Мини Марица-изток“ ЕАД, гр. Раднево
ivan.markov@r1.marica-iztok.com; adimitrov@r1.marica-iztok.com; stoilov@r1.marica-iztok.com

A SOLUTION FOR COAL MINING IN THE ROCK ELEVATION AREA AT THE SECOND OVERBURDEN REMOVAL LEVEL OF TROYANOVO-1 MINE

Ivan Markov, ivan.markov@r1.marica-iztok.com;
Alexandar Dimitrov, adimitrov@r1.marica-iztok.com;
Stoil Stoilov, stoilov@r1.marica-iztok.com

ABSTRACT

As a result of the active tectonic processes that happened before the Tertiary period at the Maritsa Iztok coal basin, a highly elevated block-segmented underlying rock formation has been established in the field of Troyanovo-1 mine. The coal-bearing level forms a domed positive shape with a big height difference of the seam, and it currently reaches the elevations of the second overburden removal level, which is 30 metres above the normal seam bedding level.

The report presents a technological solution that ensures coal extraction at the area of peak rock elevation without any losses and pollution due to the accompanying mining operations.

Увод

При активните тектонски процеси, протекли на територията на Източномаришкия басейн е установената зона със силно разчлененият релеф на скалния фундамент в полето на рудник “Трояново-1”. Скалното издигане е с удължена форма, в посока изток-запад, с оформени няколко купола, при голяма денивелация между тях. Най-високата, разкрита част на скалата е на кота 124.0 м., което е с около 46 м. над нормалното ниво на долнището на въгленосния хоризонт. Изветрителната кора е с дебелина от 0.50 м. до 4.0 м. и е представена от глинизирани силно изветрели материали с включения от кварц и гнайс. В дълбочина преминават в серицитови шисти и интензивно напукани гнайсошисти. Установени са и различия в състава на глините от междупластието. Част от слоистите глини са заменени с глинести и глинесто-пясъчни прослойки, имащи формата на лещи и маркиращи местата на древни водни течения в терциерния басейн, по които изветрелите и глинизирани скали са отмивани, транспортирани и отлагани в басейна. Въгленосният хоризонт образува характерна куполообразна позитивна форма, съвпадаща с оста на скалния хребет. На местата на огъванията въглищата са интензивно напукани. В зоната на хребета не е отложен трети въглищен пласт, разпространението на междупластието следва поведението на трети въглищен пласт.

Тъй като развитието на минните работи е в посока север-юг, а разположението на скалното издигане е в посока запад-изток не е възможно изменение забойната посока с цел поетапно заобикаляне на купола. През периода 2018÷2020 година бе съгъстена сондажната мрежа, в района, до размери 50x50м. По получените резултати бе съставена нова много точна картина на скалното издигане в района на оси +39 800 и +39 100, между профили 272.0 и 274.0. Наличните въглища по втори въглищен пласт (липса на трети въглищен пласт в зоната на издигане) са с осреднени качествени показатели: пепелно съдържание 28.6% и калоричност 1795 kcal/kg. Установи се наличие на маломощни високо пепелни прослойки, които могат да бъдат квалифицирани като откритка за

изземване. Запасите от въглища над като 120.0 – котата на развитие на втори откритен хоризонт, бяха изчислени на 180 хил. т.

Определяне на вариант за изземване на въглищните запаси

През 2020 година втори откритен хоризонт достигна до руднична ос +38 3850 и предстоеше подсичане на високо издигнатите въглища.

Набелязани бяха три варианта за технологично решение на проблема:

- Построяване на ГТЛ, свързващ втори откритен хоризонт с първи откритен хоризонт и вторично претоварване на въглищата на ВГТЛ на участък „Добив“. По този начин е реализирана подобна схема през 2006 година, когато за пръв път високо издигнатия въглищен пласт е пресечен от втори откритен хоризонт. Тогава добитите въглища са били от порядъка на 15 хил. тона. Недостатъци – построяване на нов ГТЛ, блокиране нормалната работа на първи откритен хоризонт, подновяване на транспортния спусък при всяка нова заходка, както и пренареждане на свързващия ГТЛ. Времетраене на един цикъл (работа от юг на север и от север на юг) е приблизително една година.
- Извозване на въглищата от втори откритен хоризонт до забой в участък „Добив“ с автотранспорт и с помощта спомагателна механизация (еднокофови багери, челни товарачи). Приемлив вариант, поради относително късото транспортно разстояние между участъците. Недостатък – необходимост от голямо депо за прелопатване на въглищата от втори откритен хоризонт, през зимния период пътищата се нуждаят от чакълиране и поддържане, особено съществено е удължената във времето реализация на варианта.
- Директно претоварване на въглищата от ГТЛ на втори откритен хоризонт на ВГТЛ на участък „Добив“ чрез превключване на потока на минната маса. Предимствата – с минимални механични преустройства (изработване на претоварно съоръжение със съответното управление и електрическа стиковка), съответно минимални разходи, се реализира техническа схема и се решават задачите по оползотворяване на въглищните запаси.

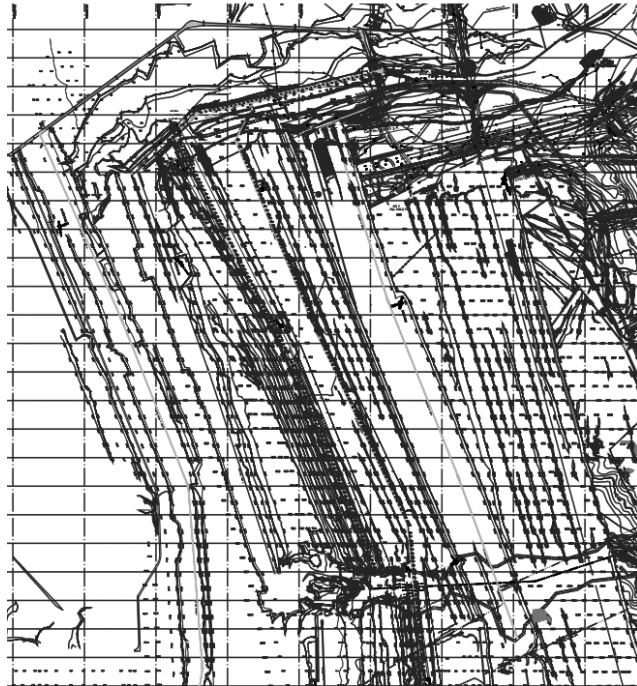
Като подходящо технологично решение бе избран последният от вариантите. Съществено влияние оказва и ситуацията със силно намалените заявки от топлоцентралите и преразпределението на работните обеми. Предизвикателство беше и реализирането на идея, принципно нова за рудник „Трояново-1“ – изграждане на претоварно съоръжение, отклоняващо въглищния товаропоток от транспортър ГТЛ към транспортър ВГТЛ.

Реализиране на варианта

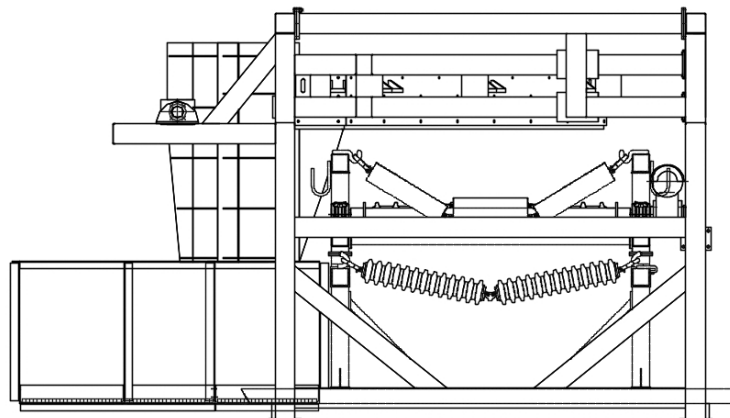
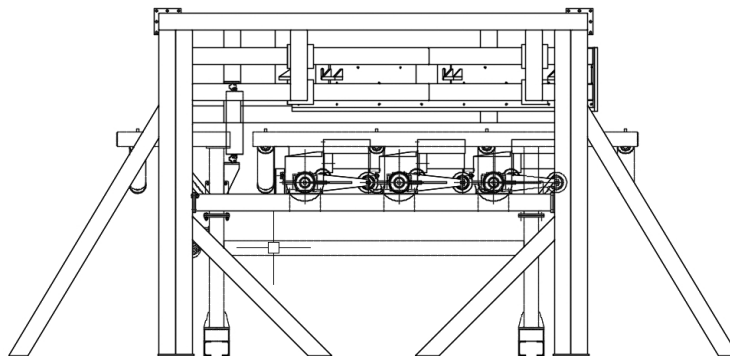
Пресечната точка на втори откритен хоризонт и участък „Добив“ е при естакадата на ГТЛ 1203 с ВГТЛ 1002 и ВГТЛ 1005, където транспортната лента на втори откритен хоризонт пресича магистралната лента на участък „Добив“. Особеността е, че пресичането става при денивелация между лентите от 5 м.

Точките на пресичане са две, но са на практика равнозначни. Избрана бе пресечката на лентите на втори откритен хоризонт с ВГТЛ 1002.

Претоварното съоръжение е изградено на базата на плугов разтоварач с едностранно разтоварване на въглищата чрез отбойник. За насочване на потока е добавен и ръкав, съставен от гумени завеси. За целта е конструиран електро-задвижван ролков механизъм, който в работно положение повдига и изправя коритообразната лента до плоска от началото на процеса по разтоварване на материала чрез плуговата отбойна дъска. Когато ролковият механизъм е в изходна позиция (неработно положение), лентата на ГТЛ 1203 преминава директно през съоръжението и под плуговата отбойна дъска със стандартната си коритообразна форма.

Вид на претоварното съоръжение:

Съоръжението се състои от:

- модифицирана стандартна междинна секция ССП на ГТЛ;

- електро-зadвижван ролков механизъм, монтиран към модифицираната секция, който в работно положение повдига и изправя коритообразната лента до плоска; задвижването става чрез три броя червячни мотор-редуктори;

- външна пространствена заваръчна металоконструкция, обкръжаваща модифицирана секция ССП на ГТЛ 1203. Към металоконструкцията са монтирани отклоняваща дъска на плуговия разтоварач и дъска откатна облицована с гумени завеси и формираща разтоварващия и насочващ улей към ВГТЛ 1002;

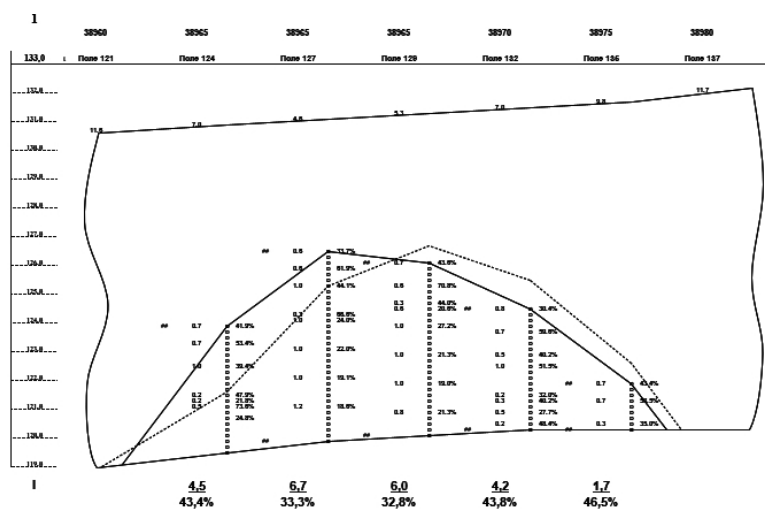
При експлоатация претоварното съоръжение има два основни режима:

- работен режим на съоръжението: ролковият механизъм е в работно положение, т.е. издига зареденото с въглища лентово платно. При този режим се осъществява разтоварване на въглищата чрез плугов разтоварач и пресипване на отбитите въглища от ГТЛ 1203 към ВГТЛ 1002 и пренасочване им към претоварач BRs 111.

- неработен режим на съоръжението: ролковият механизъм е в неработно положение, лентовото платно е заело класическата си коритообразна форма. При този режим се осъществява непрекъснат транспорт на откривка по ГТЛ 1203 и следващите магистрални ленти към абзетцер As 5000 №181.

Наличните въглища от скалното издигане се изземваха селективно от багер Rs 2000 №142, като периодично се превключва плуговия разтоварач в положение, в съответствие с работата на багера на въглища или на откривка.

Технологична карта за работа на багер Rs 2000 №142 по въглища

Както е отразено в технологичната карта за работа на багера, съществена особеност на въглищата над скалното издигане, че в южната и северната му част пепелното съдържание на подрязания въглищен пласт е със съдържание недопускащо самостоятелно подаване към консуматорите. Въпреки това високопепелните въглища бяха шихтовани със съответното количество нископепелни, подадени от участък „Добив“ и реализирани.

Заклучение

С така реализирания вариант за изземване на въглищните запаси към настоящия момент са добити 70 хил.т. въглища без никакви съществени технологични проблеми и с минимални производствени разходи. Оползотворени бяха и периферните маломощни високопепелни зони в скалното издигане, чрез шихтоване с нископепелни въглища, подавани от участък „Добив“. Реализира се една достатъчно ефективна и сравнително проста от технологична гледна точка схема. Въпреки достигнатите резултати, за в бъдеще ще се работи за по-нататъшно й усъвършенстване.